

บทที่ 1

บทนำ

การวิจัยเรื่อง องค์ประกอบทางจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา ในส่วนของบทนำ ผู้วิจัยจะนำเสนอเกี่ยวกับความเป็นมาของปัญหาและปัญหา วัตถุประสงค์การวิจัย คำถามการวิจัย ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ ข้อตกลงเบื้องต้น และสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งปรากฏในรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แม้ว่าสังคมไทยในปัจจุบันจะมีความก้าวหน้ามากขึ้นจากอดีต เช่น ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุ วิชาการและเทคโนโลยีในทุกๆด้าน แต่ขณะเดียวกันสภาพความเสื่อมโทรมบางประการยังคงปรากฏอยู่ โดยเฉพาะปัญหาด้านจิตใจ トラบไคที่มนุษย์ยังคงดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยการแข่งขัน จึงดีชิงเด่น เอารอดเอาเปรียบ เห็นแก่ตน และไร้ระเบียบวินัย ก็จะนำมาซึ่งความเสื่อมโทรมด้านจริยธรรมของบุคคลในสังคม (คณะทำงานจัดทำแนวทางการทำกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อเรียนรู้คุณธรรมและจริยธรรม, 2543 : 49) โดยมีสาเหตุของความเสื่อมโทรมทางจริยธรรมของสังคมมาจากการยึดวัตถุมากกว่าความดี การแข่งขันเพื่อเอาชนะแทนการร่วมมือ การมองคนอื่นเป็นคู่แข่งมากกว่าเป็นพันธมิตร (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, ม.ป.ป. : ระบบออนไลน์) ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าคนไทยขาดจริยธรรมในการดำรงชีวิต

การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ จำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่ใช้เผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคน ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพถือเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยต้องเป็นการศึกษาที่ทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่รู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (พฤษดิ์ ศิริบรรณพิทักษ์และสุชาติ กิจพิทักษ์, 2546 : ระบบออนไลน์) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

มาตรา 6 กำหนดให้ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 2545 : 5)

สถาบันอุดมศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาบัณฑิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม หรืออาจกล่าวได้ว่า บัณฑิตที่ผลิตออกไปจะต้องเป็นผู้ที่มีลักษณะอันพึงประสงค์ 3 ประการ คือ 1) คุณธรรม หมายถึง ให้เป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ สุจริต ขอมเสียดสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมมีความตั้งใจที่จะทำประโยชน์แก่สังคมทั้งในขณะที่กำลังศึกษาและเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปแล้ว 2) คุณภาพ หมายถึง การเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาที่ศึกษามีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้ลุล่วงไปด้วยดี มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน อยู่ร่วมกันเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ตลอดจนเป็นผู้ที่มีร่างกายสมบูรณ์ จิตใจปกติ สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามแก้อัตภาพ และ 3) คุณค่า หมายถึง ให้เป็นบุคคลที่อยู่ในสังคมอย่างมีประโยชน์ สามารถประพฤติดนให้เหมาะสมแก่หน้าที่ให้เป็นที่ปรารถนาของสังคม เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยและรักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของชาติต่อไป (คณะทำงานจัดทำแนวทางการทำกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อเรียนรู้คุณธรรมและจริยธรรม, 2543 : 2)

ปัจจุบันพบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ไม่ได้มีคุณธรรม จริยธรรมมากไปกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา แต่ยังคงมีความเห็นแก่ตัว สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ขาดความรับผิดชอบ ขาดความซื่อสัตย์ มิได้ตั้งใจทำงานเพื่อพัฒนาหน่วยงานของตนเอง แต่ทำงานเพื่อผลประโยชน์ของตนเองเท่านั้น หรือทำงานเพื่อตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้น หรือใช้ความฉลาดของตนเองในการดึงความมีเกียรติ ลากยasmaสู่ตนเอง ไม่มีสามัญสำนึกที่จะช่วยผู้อื่นในสังคม ทั้งสามารถเหยียบย่ำผู้อื่นเพื่อยกตนเองให้เด่นขึ้นมา ไม่มีความรับผิดชอบต่อการพูด ไม่ระมัดระวังคำพูดจะทำให้ผู้อื่นเสียหายหรือไม่ ลักษณะดังกล่าวเหล่านี้เป็นบุคลิกภาพที่ไม่พึงประสงค์อย่างยิ่งในสังคมอุดมศึกษา (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2543 : 7) เอกศักดิ์ ยุกตะนันท์ (2541 : 333) อาจารย์ประจำภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้กล่าวถึงปัญหาจริยธรรมของบัณฑิตไทย ในการประชุมระดับชาติครั้งที่ 2 เรื่องบัณฑิตไทยในอุดมคติว่า ปัญหาศีลธรรมในสังคมไทยส่งผลให้นักศึกษาสามารถทำได้ทุกวิถีทางเพื่อปริญญาบัตร ทูจริตการสอบเพื่อให้ได้เกียรตินิยม หรือเพียงเพื่อจะเป็นผู้ได้เปรียบในการแข่งขันกับผู้อื่น ไม่ว่าจะในการหางานทำหรือในการเรียนและตั้งพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัว (พระราชดำรัส, 2537 อ้างถึงใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2544 : 14) ที่ทรงเห็นข้อบกพร่องของนักศึกษา คือ 1) ขาดความรอบคอบ ทำให้งานผิดพลาด 2) ขาดความนับถือเกรงใจผู้อื่น เย่อหยิ่ง คิดว่าตนเองเก่ง 3) ขาดความพอดีในการทำงาน มุ่งแต่ทำให้ตัวเองเด่น และ 4) ขาดความรับผิดชอบชั่วดี เห็นแก่ตัว ทำผิดซ้ำโดยไม่รู้จักจบ

จากปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา ทำให้มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านจริยธรรมและแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เช่น สายหยุด ภูบุย (2547) ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมด้านจริยธรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง อาจารย์ และผู้ประกอบการหอพัก พบว่า โดยภาพรวมนักศึกษามีพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากและบางด้านที่อยู่ในระดับน้อย และระดับปานกลาง เช่น ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบและไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข และสุพัตรา วิจิตรโสภณ (2546) ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมนักศึกษา วิทยาลัย นักศึกษาในหอพักของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่ไม่เคยประพฤติผิด และประพฤติผิดน้อย ยกเว้นการไม่สวมหมวกกันน็อกหรือไม่คาดเข็มขัดนิรภัย และการขี้อวดจักรยานยนต์ซ้อนสามคน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการแต่งกาย ควรณรงค์เพิ่มเกี่ยวกับการปล่อยชายเสื้อไว้นอกกางเกงหรือกระโปรง การสวมรองเท้าแตะในสถานที่ราชการและการแต่งกายไม่เหมาะสมกับกาลเทศะในที่สาธารณะ ด้านความประพฤติ ควรณรงค์เพิ่มเกี่ยวกับการพูดไม่มีคำลงท้าย การไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเองหรือผู้อื่น และการวางตัวไม่เหมาะสมในการคบเพื่อนต่างเพศ การไม่ให้เกียรติสถาบัน และด้านวินัยจราจร ควรณรงค์เพิ่มเกี่ยวกับการไม่สวมหมวกกันน็อก หรือไม่คาดเข็มขัดนิรภัย การขี้อวดจักรยานยนต์ซ้อนสามคน และไม่ให้สัญญาณไฟ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักศึกษามหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีจริยธรรมและต้องมีการพัฒนาจริยธรรมในด้านต่างๆ อยู่เสมอ

การประเมินว่านักศึกษาคณะหนึ่งมีจริยธรรมมากหรือน้อยนั้นทำได้ยาก เนื่องจากจริยธรรมเป็นนามธรรม ซึ่งไม่สามารถวัดระดับความมากหรือน้อยได้ แต่ต้องสังเกตจากพฤติกรรมของผู้คน จึงได้มีผู้ทำวิจัยเพื่อสร้างแบบวัดระดับจริยธรรมนักเรียนชั้น เช่น ซาฮาบียะห์ โต๊ะอาลิม (2544 : 1-5) ได้สร้างแบบวัดจริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นแบบวัดระดับจริยธรรมตามหลักศาสนาอิสลาม 5 ด้าน ได้แก่ ความอดทน ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ ความเมตตา และยารอนา สะแลมัน (2547 : 2-3) ได้สร้างแบบประเมินพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยศึกษาจริยธรรม 4 ด้าน ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติมาตรฐานที่ 1 คือ 1) มีวินัย มีความรับผิดชอบ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม และ 4) มีความประหยัด ซึ่งเทคนิคหนึ่งที่ใช้ในการสร้างแบบวัดระดับจริยธรรมก็คือ Factor Analysis หรือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ช่วยให้นักวิจัยสร้างองค์ประกอบจากตัวแปรหลายๆ ตัวแปร โดยรวมกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นองค์ประกอบเดียวกัน และแต่ละองค์ประกอบคือตัวแปรแฝงอันเป็นคุณลักษณะที่นักวิจัยต้องการศึกษา (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 : 113-114) อีกทั้งเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบยังช่วยในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลองค์ประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือที่เรียกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (เสรี ชัดแจ้ง, 2547 : 16) ซึ่งสามารถนำโมเดลองค์ประกอบที่ได้รับการยืนยัน ไปสร้างเครื่องมือหรือแบบวัด เพื่อใช้ประโยชน์ในการวัดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการได้อย่างน่าเชื่อถือ

การวิเคราะห์องค์ประกอบจึงมีประโยชน์อย่างยิ่งที่จะนำมาช่วยในการสร้างแบบวัดจริยธรรมของนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา ทำให้การศึกษาสามารถพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

อิสลามเป็นศาสนาของความดีงาม เป็นบ่อเกิดของหลักการศึกษที่สมบูรณ์ หลักศีลธรรมที่ลึกซึ้ง และแบบอย่างของพฤติกรรมที่ดี ซึ่งได้ถ่ายทอดแก่นุญช์มานานหลายชั่วศตวรรษ แต่เนื่องจากมนุษย์เรานั้นมักจะโน้มเอียงไปสู่ความหยาบและและความชั่วร้าย มากกว่าจะพยายามยึดกับสิ่งที่ถูกต้อง ทั้งนี้เป็นเพราะการลงสู่ที่ต่ำนั้นง่ายกว่าการจะยกตัวเองขึ้นสู่ที่สูง และการปล่อยปละละเลยก็ง่ายกว่าการทำตามกฎเกณฑ์ ดังนั้นมนุษย์จึงต้องมีสิ่งยับยั้งและเตือนตนเอง (มุฮัมมัด อาลี อัลฮาซิมิ, ม.ป.ป. : 10) สิ่งนั้นก็คือนิยามอิสลาม ซึ่งมีอยู่ในคัมภีร์อัลกุรอาน และวจนของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

Ilyas Sidek (2550 : 298) ได้ทำวิจัยเรื่อง จริยธรรมแห่งอัลกุรอานและการปฏิบัติของท่านนบีมุฮัมมัดที่อลด์ลอสออะลัยฮิวะสัลลัม: ศิษษากรณีศึกษา วิเคราะห์เรื่องจริยธรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ ได้ข้อสรุปว่า จริยธรรมแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) จริยธรรมด้านการศรัทธา (อัคลาค อีมาน) ประกอบด้วย การบริสุทธิ์ใจ การยึดมั่นอย่างแน่วแน่ การขอบคุณ และการมอบความรัก 2) จริยธรรมด้านพฤติกรรม (อัคลาคซุลุก) ซึ่งประกอบด้วย จริยธรรมภายในจิตใจ เช่น ความซื่อสัตย์ ความอดทน การถ่อมตน การมีความละเอียด และจริยธรรมภายนอกที่สามารถมองเห็นได้ เช่น การมีความรับผิดชอบ การรักษาสัญญา การมีความอ่อนโยน การให้อภัย และความใจกว้าง และ 3) จริยธรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ (อัคลาคอัตตะอามุล) ประกอบด้วย การมีมนุษยสัมพันธ์กับมุสลิม

ด้วยกัน เช่น การให้สลาม การขออนุญาต การรักษาระดับสายตา การต้อนรับแขก และการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ที่ไม่ใช่มุสลิม เช่น มีความอ่อนโยน ให้เกียรติและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เมตตากฎา ยุติธรรม ไม่สร้างความเดือดร้อน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เยี่ยมเยียนถามทุกข์สุข แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ทำให้เกิดความไว้วางใจและความเชื่อถือกัน เป็นต้น จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการมีจริยธรรมที่ดีในอิสลามนั้นจะต้องครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ซึ่งจริยธรรมที่อิสลามได้ระบุไว้นี้ ทำให้มุสลิมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม โดยเฉพาะในพหุสังคมที่มีความหลากหลายทั้งทางภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้อย่างมีความสุข เพราะอิสลามได้บอกวิธีการปฏิบัติตน ทั้งต่อพระเจ้า ต่อตนเอง และต่อผู้อื่น ทั้งที่เป็นญาติใกล้ชิดหรือเป็นเพียงคนรู้จัก ทั้งที่เป็นมุสลิมหรือมิใช่ก็ตาม อิสลามได้บัญญัติสิ่งเหล่านี้ในอัลกุรอานและอัลหะดีษไว้อย่างครอบคลุม

การใช้ชีวิตของนักศึกษามุสลิมในมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งแสดงความเป็นพหุสังคมอย่างชัดเจน โดยนักศึกษามุสลิม ซึ่งเคยอยู่ในสังคมแคบๆ ในครอบครัว ในปอเนาะ ดำเนินชีวิตแบบมุสลิม เมื่อเข้ามหาวิทยาลัยจะต้องพบ และปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ทั้งเพื่อนนักศึกษามุสลิมที่มาจากภาคอื่นๆ เพื่อนนักศึกษาต่างศาสนา อาจารย์ และบุคลากร ทำให้นักศึกษามุสลิมต้องปรับตัวสู่สังคมใหม่ที่มีความหลากหลายและอิสระ ซึ่งมีทั้งคนดี และคนไม่ดีปะปนกัน ทำให้บางคนโน้มเอียงไปสู่ความไม่ดีต่างๆ แต่บางคนก็สามารถที่จะรักษาความเป็นมุสลิมที่ดีของตนเองไว้ได้

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาองค์ประกอบทางจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา โดยนำจริยธรรมทั้ง 3 ด้าน คือ จริยธรรมด้านการศรัทธา จริยธรรมด้านพฤติกรรม จริยธรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งถือเป็นกรอบที่ครอบคลุมทุกๆ ด้านในการดำเนินชีวิตของมุสลิม มาใช้เป็นกรอบในการศึกษาและพัฒนาแบบวัดจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรม Amos เพื่อศึกษาระดับจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษาที่มีเพศ ชั้นปี และการสังกัดคณะต่างกัน โดยเฉพาะนักศึกษามุสลิมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่มีความเป็นพหุสังคมอย่างชัดเจน และเนื่องจากผู้วิจัยพบว่ามีผู้สร้างแบบวัดจริยธรรมนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา แต่กลับไม่พบว่ามีผู้สร้างแบบวัดจริยธรรมนักศึกษามุสลิมในระดับอุดมศึกษา จึงถือเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อเป็นประโยชน์แก่วิชาการมุสลิมและเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษาและในสถาบันระดับอื่นๆ เช่น การจัดอบรมทางจริยธรรมแก่นักศึกษามุสลิมจะต้องเน้นจริยธรรมในด้านใดบ้างเป็นสำคัญ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นทางจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา
- 1.2.2 เพื่อศึกษาระดับจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา
- 1.2.3 เพื่อศึกษาความแตกต่างของระดับจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา จำแนกตามเพศ ชั้นปี และการสังกัดคณะ

1.3 คำถามการวิจัย

- 1.3.1 องค์ประกอบทางจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษามีอะไรบ้าง
- 1.3.2 นักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษามีระดับจริยธรรมเป็นอย่างไร
- 1.3.3 นักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษาที่มีเพศ ชั้นปี และการสังกัดคณะแตกต่างกัน มีระดับจริยธรรมแตกต่างกันหรือไม่

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับองค์ประกอบทางจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา นำไปสู่การสร้างแบบวัดจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา ที่ได้รับการตรวจสอบโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และทำให้ทราบระดับและความแตกต่างของระดับจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษาที่มีเพศ ชั้นปี และการสังกัดคณะต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษาและในสถาบันระดับอื่นๆ ว่าควรจะมุ่งเน้นจริยธรรมในด้านใดเป็นสำคัญ อีกทั้งแบบวัดดังกล่าวสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบวัดระดับจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันระดับอื่นๆ และเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบทางจริยธรรมของบุคคลอื่นๆ หรือในประเด็นอื่นๆ ในโอกาสต่อไป รวมทั้งเป็นการเพิ่มประสบการณ์ในการทำวิจัยให้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการวิจัยเป็น 2 ชั้น โดยมีกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1.5.1 ชั้นที่ 1

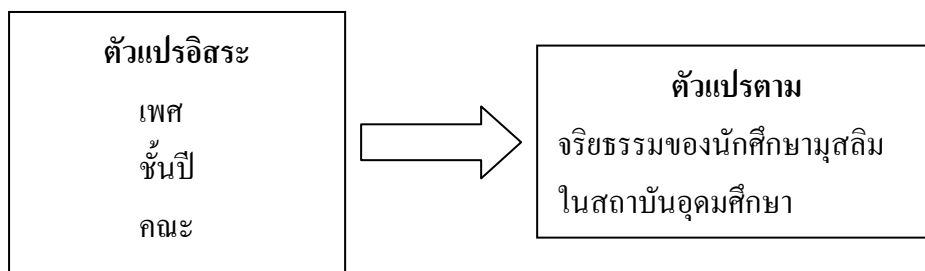
การวิเคราะห์องค์ประกอบทางจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษาครั้งนี้ วางอยู่บนกรอบแนวคิดทางจริยธรรม 3 ด้าน คือ จริยธรรมด้านการศรัทธา จริยธรรมด้านพฤติกรรม และจริยธรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์จริยธรรมแห่งอัลกุรอานและการปฏิบัติของท่านนบีมุฮัมมัด คือลฯ โดย Ilyas Sidek (2550 : 298)

กรอบแนวคิดดังกล่าวนี้จะครอบคลุมทุกๆ ด้านในการดำเนินชีวิตของมุสลิม โดยจริยธรรมด้านการศรัทธา ประกอบด้วย การบริสุทธิ์ใจ การยึดมั่นอย่างแน่วแน่ การขอบคุณ และการมอบความรัก จริยธรรมด้านพฤติกรรม ประกอบด้วย จริยธรรมภายในจิตใจ เช่น ความซัจจริง ความอดทน การถ่อมตน การมีความสะอาด และจริยธรรมภายนอกที่สามารถมองเห็นได้ เช่น การมีความรับผิดชอบ การรักษาสัญญา การมีความอ่อนโยน การให้อภัย และความใจกว้าง และจริยธรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วย มนุษยสัมพันธ์กับมุสลิมด้วยกัน เช่น การให้สลาม การขออนุญาต การรักษาระดับสายตา การต้อนรับผู้มาเยือน และมนุษยสัมพันธ์กับผู้ที่ไม่ใช่มุสลิม เช่น มีความอ่อนโยน ให้เกียรติและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เมตตากรุณา ยุติธรรม ไม่สร้างความเดือดร้อนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เยี่ยมเยียนถามทุกข์สุข แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ทำให้เกิดความไว้วางใจและความเชื่อถือกัน

การมีจริยธรรมที่ดีในอิสลามนั้นจึงต้องครอบคลุมทั้ง 3 มิติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งถือเป็นแนวปฏิบัติที่ทำให้มุสลิมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในพหุสังคมที่มีความหลากหลายทั้งทางภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข เพราะอิสลามได้บอกวิถีการปฏิบัติตน ทั้งต่อพระเจ้า ต่อตนเอง และต่อผู้อื่น

1.5.2 ชั้นที่ 2

การศึกษาเกี่ยวกับระดับจริยธรรมและความแตกต่างของระดับจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษาจำแนกตามเพศ ชั้นปี และการสังกัดคณะนั้น เป็นการสำรวจว่าในบริบทของความเป็นพหุวัฒนธรรม ปัจจัยด้านตัวแปรบุคคลเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อระดับพฤติกรรมมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษาในโอกาสต่อไป

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยขั้นที่ 2

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

จริยธรรม หมายถึง จริยธรรมอิสลาม 4 ด้าน คือ การปฏิสัมพันธ์กับชนต่างศาสนา การเข้าสังคม คุณธรรมในตน และการยึดมั่นศรัทธา

การปฏิสัมพันธ์กับชนต่างศาสนา หมายถึง การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อคนต่างศาสนา ให้เกียรติและเคารพสิทธิในการนับถือศาสนาของเขา มีความเที่ยงตรง เสมอภาคและเป็นธรรม ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง มีน้ำใจ เห็นใจ ช่วยเหลือเมื่อเขาได้รับความเดือดร้อน รู้จักเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ มีจิตสาธารณะ เสียสละ เห็นผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง พยายามประนีประนอมระหว่างเพื่อนทั้งสองฝ่ายที่ขัดแย้งกัน ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อนต่างศาสนาและรุ่นน้อง แนะนำในเรื่องศาสนาแก่เขา ด้วยความสุภาพ อ่อนโยน และใช้วาจาที่สุภาพ ไม่พูดจาตู่ตักต้อน รู้จักผ่อนปรน ยืดหยุ่น ไม่อ่อนแอ และแข็งกร้าวจนเกินไป

การเข้าสังคม หมายถึง การไม่สอดรู้สอดเห็นเรื่องของเพื่อนหรือผู้อื่น การไม่มองเพศตรงข้ามที่ไม่ใช่ห่มฮุจรัมโดยตั้งใจ ขอลาหยุดก่อนล่วงหน้าด้วยวาจาหรือเป็นลายลักษณ์อักษร ขออนุญาตเมื่อจะหยิบของของผู้อื่น ขออนุญาตก่อนเข้าห้องเรียน เข้าพบอาจารย์ เข้าที่ประชุมและถามคำถาม รู้จักกาลเทศะ ทำกิจกรรมที่มีการปะปนกันระหว่างชายหญิงอย่างระมัดระวัง มีระเบียบ รู้จักวางตัวให้เหมาะสมตามโอกาส เผชิญกับปัญหาต่างๆ ด้วยความมีสติ เข้มแข็ง ไม่ว้าวาม ไม่ใช่อารมณ์ ปฏิบัติตามคำแนะนำของอาจารย์ ไม่ตอบรับคำเชิญไปร่วมงานเลี้ยงที่มีอาหารหะรอมหรืองานเลี้ยงที่เชิญเฉพาะคนรัวรายหรือในงานที่มีสิ่งมูฮิยะฮุอยู่

คุณธรรมในตน หมายถึง การไม่คดโกง หรือลอกข้อสอบแม้จะมีโอกาส ไม่นำความลับ หรือเรื่องน่าอายของเพื่อนมาเปิดเผย อดทนต่อสิ่งชั่วๆ สิ่งต้องห้าม พุดจริง ไม่โกหก เสแสร้ง หน้าไหว้หลังหลอก กลับลอก มีความมานะ พากเพียรในการแสวงหาวิชาความรู้ แม้จะพบกับอุปสรรคที่ยากลำบาก อดกลั้นในความยากลำบาก ความกลัว ความหิว ความสูญเสีย โดยไม่สิ้นหวัง ไม่ไว้วางใจ หรือทำร้ายตัวเอง ยอมรับสภาพความเดือดร้อนโดยตระหนักว่าเป็นสภาวะการณ์ที่

